

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING

Smøla Ungdomsskole

Forord

Smøla ungdomsskole skal være et trygt sted å være og et godt sted å lære.

I formålsparagrafen for skolen, opplæringsloven § 1-1, står det:

... Lova skal leggje til rette for at barn, ungdom og vaksne får god opplæring i eit godt miljø.

Opplæringsloven kapittel 12 handler om skolemiljøet til elevene. I § 12-2 står det at:

... «Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremja helse, inkludering, trivsel og læring».

Det betyr at ingen former for trakassering og mobbing skal tolereres. Ifølge opplæringsloven §12-4 har både ansatte og ledelse ansvar for at krenkelser og mobbing opphører straks. Rektor har ansvaret for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk med skolemiljøet (§ 12-3 i opplæringsloven).

Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø forebygger mobbing. Smøla ungdomsskole sin årsplan og handlingsplan mot mobbing er sentrale verktøy i arbeidet med å skape et godt skolemiljø.

Smøla ungdomsskole,

Marit Neerland Hopshaug, Enhetsleder/ rektor

Innholdsliste

Mobbing, definisjon og mål for Smøla ungdomsskole sitt arbeid mot mobbing

1. Forebygge

1.2 Klasseledelse

1.3 Elevrelasjoner

1.4 Hjem-skole-samarbeid

1.5 Organisasjon og ledelse

2. Avdekke

2.2 Brukerundersøkelser

2.3 Vakt og tilsynsordninger

2.4 Kommunikasjon lærer – elev – foreldre

3. Stoppe

3.2 Skolens prosedyrer når mobbing er meldt eller avdekket

4. Følge opp

Årlig gjennomgang og revisjon av plana

Mobbing

Erling Roland definerer mobbing slik:

«Mobbing er fysiske eller sosiale negative handlinger som utføres gjentatte ganger over tid av én person eller flere sammen, og som rettes mot en som ikke kan forsvare seg i den aktuelle situasjonen.»

Mobbing

De siste årene har det kommet nye former og kanaler for mobbing, og det har blitt vanligere å bruke mobiltelefoner og Internett for å mobbe og henge ut andre.

Vold

Mobbing kan ta ulike former alt etter hvilke virkemidler mobberne bruker. Det kan være:

- fysisk mobbing – som for eksempel å slå, sparke, lugge, spytte, dytte, ødelegge tingene til den som blir mobbet, og så videre

- verbal mobbing – som for eksempel å si stygge, nedlatende ting om offeret, true, spre usanne rykter, bruke krenkende og grove ord og så videre

Smøla ungdomsskole sitt arbeid mot mobbing

Mål: Alle elever skal oppleve et trygt og godt læringsmiljø, fritt for mobbing

Mobbing vedgår alle. Dette handler ikke bare om den som blir mobbet, eller den/de som deltar aktivt i mobbingen. Alle barn som er tilskuere til denne prosessen, som kan være svært brutal og grufull, blir berørte og opprørte. Det er skoleplikt i Norge, og alle barn må gå på skolen. Derfor har barna også sterke rettigheter. Alle har rett til et trygt og godt læringsmiljø, fritt for mobbing

Smøla ungdomsskole tar i bruk Utdanningsdirektoratet sitt materiell i arbeidet mot mobbing:

<http://www.udir.no/Laringsmiljo/Arbeid-mot-mobbing/>

Hovedpunkt i arbeidet er:

- **Voksne skaper vennskap.** Vennskap motvirker mobbing. Voksne er viktige rollemodeller og skaper rom for at vennskap kan oppstå.
- **Mobbing angår alle.** Mobbing er et sosialt, kulturelt og relasjonelt problem som kommer til uttrykk når mennesker er sammen eller skal lære seg å være sammen.
- **Bedre læringsmiljø.** Et godt læringsmiljø gir økt læring og reduserer mobbing.

Handlingsplanen mot mobbing bygger på følgende prinsipp:

- Forebygge
- Avdekke
- Stoppe
- Følge opp
- Kontinuitet i arbeidet

Handlingsplan mot mobbing

1. FOREBYGGE

Arbeidet mot mobbing er viktig og er en selvfølgelig del av skolens daglige virke (Jf. skolens årsplan). Skolen har et systematisk og bredt basert arbeid for et godt psykososialt miljø. Dette er også lovpålagt.

Smøla ungdomsskole tar i bruk Utdanningsdirektoratet sitt materiell for utvikling av et læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring for alle elever: <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Bedre-laringsmiljo/>
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/laringsmiljo/mobbing-og-andre-krenkelser/forebygge/>

1.2. Klasseledelse

Læreren skal lede elevenes læring og utvikling på skolen.

Hovedpunkter:

- En positiv relasjon mellom lærer og elev er hjørnesteinen i god klasseledelse
- En positiv læringskultur oppmuntrer til læring.
- Struktur og regler
- Motivasjon og forventninger

1.3. Elevrelasjoner

Skolen skal ikke bare se til at elevene får skolefaglige kunnskaper, men også bidra til at elevene utvikler seg sosialt og personlig.

Hovedpunkter:

- Tilhørighet og vennskap
- Sosial kompetanse
- Læreren og det sosiale samspillet
- Faglig og sosial læring

1.4. Hjem-skole-samarbeid

Et nært og forpliktende samarbeid mellom hjem og skole er avgjørende for å realisere de felles oppgavene lærerne og foreldrene har.

Hovedpunkter:

- Prinsipper for samarbeidet mellom hjem og skole
- Foreldrenes rolle
- Skolens rolle og ansvar

1.5 Organisasjon og ledelse

Skolens ledelse og skolen som organisasjon legger rammer og setter premisser for det læringsmiljøet elevene opplever i sin skolehverdag. Et godt og inkluderende læringsmiljø krever en tydelig ledelse og en kollektiv orientert organisasjon i skolen

Hovedpunkter:

- Det profesjonelle læringsfellesskapet
- Skolebasert endrings- og utviklingsarbeid

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/hjem-skole-samarbeid/>

2. AVDEKKE

Mesteparten av mobbingen foregår uten at voksne er til stede. Det kan være vanskelig å oppdage, og svært mange av elevene som blir mobbet, sier ikke ifra om det som foregår. Skolen er derfor aktiv på mange måter for å kunne avdekke mobbing.

2.2 Brukerundersøkelser

Brukerundersøkelsene består av **Elevundersøkelsen**, **Foreldreundersøkelsen**, **Lærerundersøkelsen**.

Undersøkelsene gir elever, lærere og foreldre mulighet til å si sin mening om læring og trivsel i opplæringen.

Det er obligatorisk å gjennomføre Elevundersøkelsen for 10. trinn.

2.3 Vakt og tilsynsordninger

Det er minimum 2 lærere/ assistenter ute i hvert friminutt. Oversikt/plan over friminuttsvakter henger på personalrommene.

2.4 Kommunikasjon lærer – elev – foreldre

Den enkelte elev sitt arbeidsmiljø som utgangspunkt for å avdekke/stoppe evt. mobbing:

1. Mobbing blir tatt opp i alle faste konferansetimer med elever og foresatte.
 - Minst to ganger i året skal læreren ha samtale med hjemmet. Skolen bruker faste skjema til disse.
2. Mobbing blir tatt opp i faste elevsamtaler
 - Minst to ganger i året skal læreren ha samtale med eleven. Skolen har faste skjema til disse samtalene
3. Mobbing er tema på klasseforeldremøter
 - Trivsel, trygghet og mobbing er et fast tema på alle klasseforeldremøter.
4. Mobbing er tema på møter i FAU, i Samarbeidsutvalet/Skolemiljøutvalget.
5. Mobbing som tema i Elevrådet.
6. Tiltak på klassenivå
 - Elevene på alle klassetrinn skal få delta i planlegging og gjennomføring av arbeidet med skolemiljø. Ansvarlig: Kontaktlærer

3. STOPPE

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn (Opplæringsloven § 9a-3 andre ledd)

Skolen har plikt til å sette i verk tiltak som gjelder det psykososiale miljøet, jf. § 12-4 tredje ledd. Opplæringsloven § 12-3 tredje ledd lyder:

Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak. I planen skal det stå:

- Kva problem tiltaka skal løyse*
- Kva tiltak skolen har planlagt*
- Når tiltaka skal gjennomførast*
- Kven som skal gjennomføre tiltaka*
- Når tiltaka skal evalueras*

Hvis du som ansatt på skolen vet om – eller tror – at et barn blir mobbet eller plaget, skal du alltid

- stoppe det med en gang, hvis det er mulig.
- undersøke det som har skjedd.
- si fra til rektor/avd.leder.

Rektor skal ta ansatte, elever og foreldre som varsler på alvor og har plikt til å undersøke det som har skjedd. Rektor har ansvar for å sette inn tiltak slik at mobbingen og plagingen tar slutt, og eleven føler seg trygg igjen og har det bra.

Rektor skal følge regelverket og dokumentere det som blir gjort i saken.

Rektor skal informere elevens foreldre om hva som blir gjort.

3.2 Skolens prosedyrer når mobbing er meldt eller avdekket

MAL FOR Å LØSE MOBBESAKER (hentet fra Utdanningsdirektoratet sin veileder i arbeid mot mobbing)

1. Start med to til tre omsorgsfulle samtaler med den som blir mobbet. Den som blir mobbet skal bli tatt godt vare på. Om nødvendig bør du koble på rådgiver eller kontaktlærer.
2. Kall inn foreldrene til den som blir mobbet til et møte. Understrek at det er ditt ansvar at barnet deres ikke blir mobbet og at du ikke vil gi deg før saken er løst.
3. Ta opp saken med elevene som mobber eller plager – en etter en i rask rekkefølge uten at de får snakket sammen. Konfronter elevene med hva de har gjort og gi beskjed at de må stoppe umiddelbart. Ikke gå inn i diskusjoner eller forhandlinger med elevene. Gi elevene beskjed om at foreldrene blir varslet samme dag.
4. Varsle foreldrene til elevene som har mobbet.

5. Samle alle som har deltatt i mobbingen eller plagingen. Slå fast at all form for plaging og mobbing skal opphøre straks og at det blir nytt møte om noen dager.
6. Skjerp inspeksjonen og be noen utvalgt følge nøye med på de som mobber eller plager.
7. Ha jevnlig samtaler med eleven som har blitt mobbet eller plaget, både for å sjekke at det har tatt slutt og for å gjøre hverdagen trygg igjen.
8. Av og til må det en ny runde til med de som mobber og plager for at de skal gi seg.
9. Når saken er under kontroll og det hele har roet seg, samler du alle involverte til en forsonende samtale. Du kan også involvere foreldrene i slike samtaler, men har mobbingen foregått over lang tid, kan det være lurt å vente litt.
10. Fortsett med jevnlig samtaler med elevene som har mobbet og plaget. Bruk lang tid på dette slik at de føler at det koster noe å stenge andre ute eller plage noen av sine medelever. Ros dem for atferdsendringen og understrek hva du forventer av dem framover.
11. Gjennomgå hele prosessen med lærerpersonalet og SFO. Evaluér alle rutiner og gjennomfør nødvendige endringer. Har mobbingen foregått lenge, evaluér nøye hvorfor dette har skjedd og finn ut hvor systemsvikten ligger. Sett forebyggende arbeid og læringsmiljø på dagsorden det nærmeste året.

4. FØLGE OPP

Elevenes læringsmiljø skal være tema på alle personalmøter, ressursteam og teammøter. Dette kan være spesielt krevende med digital mobbing. Normalt må skolen drive oppfølgingsarbeid gjennom hele skoleåret, for å være sikker på at mobbingen har tatt slutt. Når du jobber med oppfølging, er det viktig å bygge et godt tillitsforhold til eleven.

PPT kan være en god samarbeidspartner

Elever som ikke trives på skolen, får dårligere resultater. Mobbing kan gi raskt nedsatt livskvalitet og hindre utviklingsmulighetene. Den som blir mobbet risikerer alvorlige skader både på kort og lang sikt.

Mange trenger oppfølging fra fagfolk for å unngå langvarige skadevirkninger. Som rektor bør du sørge for at PPT rutinemessig blir varslet om alle mobbesaker. De kan og bør være en viktig støttespiller og samarbeidspartner i oppfølgingsarbeidet.

Les mer på Læringsmiljøsenterets nettsider.

Tidspunkt for årlig gjennomgang av planen: Oktober

Ansvarlig for årlig gjennomgang av planen: Rektor/avd.leder i samarbeid med ansatte, elevrådet, FAU, Skolemiljøutvalg